

Beleidsplan Integrale Schuldhulpverlening



gemeente Stadskanaal

2019-2022

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1: Inleiding	3
1.1 Aanleiding	3
1.2 Wet gemeentelijke schuldhulpverlening	3
1.3 Uitvoering integrale schuldhulpverlening 2010-2018	4
1.4 Beleidskader integrale schuldhulpverlening	4
1.5 Opbouw beleidsplan	4
Hoofdstuk 2: Ambitie en doelstellingen	5
2.1 Ambitie	5
2.2 Doelstellingen	5
Hoofdstuk 3: Preventie schuldhulpverlening	6
3.1 Vroegsignalering	6
3.2 De VoorzieningenWijzer	6
3.3 Voorlichting aan jongeren	7
Hoofdstuk 4: Curatieve schuldhulpverlening	8
4.1 Brede toegang	8
4.2 Wachtijd schuldhulpverlening	8
4.3 Doorlooptijden schuldhulpverlening	9
4.4 Inzet budgetbeheer	9
4.5 Schuldhulpverlening aan gezinnen met kinderen	10
4.6 Schuldhulpverlening aan zelfstandigen	10
4.7 Duurzame curatieve schuldhulpverlening: voorkomen van recidive	11
4.8 Mogelijke uitsluitingsgronden	11
Hoofdstuk 5: Onderbewindstelling	12
5.1 De verschillende vormen van onderbewindstelling	12
5.2 Onderbewindstelling in onze gemeente	12
5.3 Financiering onderbewindstelling	12
5.4 Streven naar een afname van het aantal commerciële schuldenbewinden	12
5.5 Realiseren van een afname in het aantal schuldenbewinden	13
Hoofdstuk 6: Maatregelen om de kwaliteit te borgen	14
6.1 Wij maken met de GKB kwaliteitsafspraken	14
6.2 De GKB legt maandelijks verantwoording aan ons af	14
6.3 Wij gaan met commerciële bewindvoerders in gesprek	14
6.4 Wij gaan de raad jaarlijks informeren	14
Hoofdstuk 7: Kosten en dekking integrale schuldhulpverlening	15
7.1 Kosten en dekking preventie	15
7.2 Kosten en dekking curatieve schuldhulpverlening	15
7.3 Kosten en dekking commerciële bewindvoering	15
Bijlage 1: Overzichtslijst van de te bereiken resultaten	16
Bijlage 2: Aanvullende informatie over integrale schuldhulpverlening	17
Bijlage 3: Raamovereenkomst Integrale Schuldhulpverlening GKB en de gemeente Stadskanaal	20

Hoofdstuk 1: Inleiding

1.1 Aanleiding

Eén ingrijpende gebeurtenis kan voldoende zijn om mensen naar het bestaansminimum te duwen. Denk bijvoorbeeld aan een echtscheiding, een overlijden of het verlies van een baan. Mensen kunnen hierdoor in een problematische schuldsituatie raken. Dat het hebben van (problematische) schulden de kans op diverse problemen verhoogt, staat buiten kijf. Zo verhoogt het hebben van problematische schulden de kans op stress in relaties, gezondheidsproblemen, langdurige uitkeringsafhankelijkheid of een hoger ziekteverzuim op de werkvloer. Financiële problemen en problematische schulden zijn dan ook een belangrijke belemmerende factor voor maatschappelijke participatie. Daarnaast belemmeren problematische schulden in gezinnen de ontwikkeling van kinderen. Het aanpakken en oplossen van schulden leidt ertoe dat schuldenaren op andere terreinen sneller de draad kunnen oppakken en andere maatschappelijke kosten worden voorkomen.

Om een goedwerkende schuldhulpverlening te bewerkstelligen heeft de gemeenteraad in 2011 de beleidsnotitie 'Naar een integrale schuldhulpverlening' vastgesteld. Deze notitie is geschreven naar aanleiding van het besluit om de uitvoering van de integrale schuldhulpverlening uit te besteden aan de Gemeentelijke kredietbank te Assen (hierna GKB); naar aanleiding van de wens om meer aandacht te besteden aan preventie binnen de schuldhulpverlening én liep vooruit op de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening die later in 2012 zijn intrede zou doen. Het beleidsplan 'Integrale Schuldhulpverlening gemeente Stadskanaal 2019-2022' dat voor u ligt, is een vervolg op de beleidsnotitie 'Naar een integrale schuldhulpverlening' en heeft een looptijd van vier jaar.

1.2 Wet gemeentelijke schuldhulpverlening

Door de inwerkingtreding van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) heeft de gemeente de regierol gekregen om haar inwoners door integrale schuldhulpverlening te helpen bij het voorkomen en oplossen van schulden. In lijn met deze wet stelt de raad eens per vier jaar een plan vast dat richting geeft aan de integrale schuldhulpverlening aan de inwoners van zijn gemeente. Het beleidsplan is een vervolg op de ingeslagen weg om tot een effectieve en efficiënte integrale schuldhulpverlening te komen en sluit aan bij verplichtingen die gesteld zijn aan gemeenten, gelet op de Wgs.

1.3 Uitvoering integrale schuldhulpverlening 2010-2018

Vanaf 2010 voert de GKB de integrale schuldhulpverlening voor de gemeente Stadskanaal uit. De GKB is in 1990 opgericht en is een gemeenschappelijke regeling tussen de gemeenten Hoogeveen, Meppel en Assen. Wij kopen net als zestien andere aangesloten gemeenten diensten in bij de GKB. Het huidige inkoopcontract met de GKB loopt tot en met 30 juni 2023. In tegenstelling tot eerdere signalen heeft de GKB zich voor de jaren daarna ook uitgesproken voor een blijvende samenwerking. Vanaf 2011 werden voor ons jaarlijks ongeveer tweehonderd unieke schuldhulpvragen bij de GKB geregistreerd en in behandeling genomen. Naast het aanbod van curatieve schuldhulpverlening kopen wij jaarlijks een pakket van preventieactiviteiten bij de GKB in. Zo zijn er in de afgelopen jaren inloopsprekuren georganiseerd, gastlessen op het Noorderpoortcollege gehouden en is er een Woon-Leefmarkt gehouden. Ook hebben wij een tweetal pilots omtrent de VoorzieningenWijzer uitgevoerd. Daarnaast worden inwoners met een hulpvraag sneller geholpen dan voorgaande jaren en zijn de lijnen tussen de medewerkers van de GKB, de gemeente en andere maatschappelijke partners kort waardoor de trajecten schuldhulpverlening een vlotte doorloop hebben.

Ondanks deze preventieve inzet en de goede samenwerking met de GKB moeten wij ook constateren dat de gemiddelde schuldenproblematiek complexer en groter is geworden dan voorgaande jaren. De effecten van de economische crisis hebben hier zeker een rol in gespeeld. De GKB heeft zich, overeenkomstig landelijke trends, genoodzaakt gezien de kostprijs van haar diensten te verhogen om

kostendekkend te kunnen blijven opereren. Daarnaast zagen wij in de afgelopen jaren een forse stijging van het aantal huishoudens dat door de kantonrechter onder een vorm van (schulden)bewind is geplaatst bij een commerciële bewindvoerder. Hiermee zijn de kosten voor de uitvoering van deze (schulden)bewinden fors gestegen, welke in de meeste gevallen via de bijzondere bijstand voor rekening van de gemeente komen. Hierbij dient opgemerkt te worden dat beschermingsbewind niet valt onder de Wgs, maar onder de Wet wijziging curatele, beschermingsbewind en mentorschap. Desondanks hebben wij dit onderdeel bewust opgenomen in ons beleidsplan. Dit hebben wij gedaan vanwege het feit dat onderbewindstelling grote raakvlakken toont met reguliere gemeentelijke schuldhulpverlening en het één niet zonder het ander begrepen en gelezen kan worden.

1.4 Beleidskader integrale schuldhulpverlening

Gelet op de Wgs hebben wij een zorgplicht op het gebied van schuldhulpverlening. Daarnaast hebben wij een taak op het gebied van werk, inkomen, zorg, onderwijs en jeugd. Dit is vastgelegd in de Participatiewet, de Wet maatschappelijke ondersteuning, de Wet passend onderwijs en de Jeugdwet. Al deze wetten en de uitvoering ervan hangen nauw met elkaar samen. Zoals eerder aangegeven kunnen financiële problemen en schulden een belangrijke belemmerende factor zijn voor volwaardige deelname aan de samenleving. Integrale schuldhulpverlening dient dus bij te dragen aan het bereiken van de beleidsdoelen op het terrein van armoedebestrijding, participatie, re-integratie, welzijn, zorg en openbare orde. In de volgende hoofdstukken leest u hoe hieraan binnen de uitvoering van schuldhulpverlening vormgegeven wordt.

1.5 Opbouw beleidsplan

In hoofdstuk 2 beschrijven wij onze ambitie en doelstellingen onderverdeeld naar preventie, curatieve schuldhulpverlening en onderbewindstelling. Vervolgens worden de gewenste resultaten beschreven in de hoofdstukken 3 (preventie), 4 (curatieve schuldhulpverlening en de toegang daartoe) en 5 (onderbewindstelling).

Vervolgens gaan we in hoofdstuk 6 in op de maatregelen om de kwaliteit te waarborgen in hoofdstuk 7 bespreken wij de financiën.

Tot slot is in bijlage 1 een overzichtslijst van de te bereiken resultaten terug te vinden en in bijlage 2 is aanvullende informatie over integrale schuldhulpverlening weergegeven.

Hoofdstuk 2: Ambitie en doelstellingen

2.1 Ambitie

In het bestuursakkoord 2018-2022 hebben wij een specifieke ambitie ten aanzien van schuldhulpverlening geformuleerd. Deze ambitie luidt als volgt:

- Krachtige preventie om schuldenproblematiek te voorkomen en waar bewindvoering noodzakelijk is, sturen op kwaliteit en kosten.

2.2 Doelstellingen

Op basis van bovengenoemde ambitie hebben wij onderstaande doelstellingen geformuleerd.

1. **Voorkomen van schulden:** Door preventie en nazorg verkleint de kans dat grotere of nieuwe schulden en daarmee samenhangende maatschappelijke problemen (opnieuw) ontstaan.
2. **Duurzame curatieve schuldhulpverlening:** Hiermee doelen wij op het duurzaam oplossen van financiële problemen. Hier vallen onder meer inkomensbeherende maatregelen (budgetbeheer) en het oplossen van schulden (wettelijk of minnelijk) onder. Wij investeren in integrale schuldhulpverlening waarbij wordt gewerkt aan het vergroten van de financiële zelfredzaamheid. Hiermee willen wij een duurzaam resultaat en een schuldenvrije toekomst voor onze inwoners bewerkstelligen en de kans op recidive verkleinen.
3. **Streven naar een afname in het aantal commerciële schuldenbewinden en daar waar deze vorm van bewindvoering wel bestaat en noodzakelijk is, de grip vergroten op (het behouden van de) kwaliteit:** Het instellen van een zogeheten schuldenbewind is een ingrijpende maatregel. Wij zijn ervan overtuigd dat er voor een bepaalde groep inwoners ook andere, minder ingrijpende, oplossingen voor financiële problematiek geboden kunnen worden. Hierbij willen wij dat het aantal schuldenbewinden bij commerciële bewindvoerderskantoren daalt en dat cliënten die wel onder bewind staan kwalitatief goede dienstverlening (blijven) ontvangen.

Op welke wijze wij aan de slag gaan met bovengenoemde doelstellingen leest u in de volgende hoofdstukken.

Hoofdstuk 3: Preventie schuldhulpverlening

Vroegsignalering en preventie-activiteiten kunnen instroom in de curatieve schuldhulpverlening voorkomen. Het effect van vroegsignalering en preventie-activiteiten valt echter lastig te meten en in harde cijfers aan te tonen. Wat wel meetbaar is, is hoe vaak preventiemiddelen worden ingezet en wat het bereik hiervan is. Landelijke schattingen gaan ervan uit dat tussen de tien en vijftien procent van de huishoudens een risico heeft op ontwikkeling van problematische schulden. De gemeente telt ongeveer 14.500 huishoudens. Dit betekent dat 'ongeveer tweeduizend huishoudens een vergrote kans hebben op de ontwikkeling van problematische schulden. Naast samenwerking met woningcorporaties, zorgverzekeraars en energiebedrijven op gebied van vroegsignalering streven wij ernaar om in de aankomende vier jaar tenminste vijftig procent van deze risicohuishoudens (dus 1000 huishoudens) bereikt te hebben met een preventieactiviteit om zodoende het ontstaan van schulden of het verder escaleren van schulden (vroegsignalering) te voorkomen. In dit hoofdstuk concretiseren wij dit voornemen.

3.1 Vroegsignalering

Vroegsignalering van betalingsachterstanden en tijdige toeleiding van inwoners naar ketenpartners bij vermoedens van financiële problematiek is van essentieel belang. Door 'vroeg te signaleren' kan er in meeste gevallen laagdrempelige en lichtere ondersteuning door bijvoorbeeld stichting Welstad, de GKB of de vrijwilligers van Humanitas worden geboden. Hiermee wordt in veel gevallen voorkomen dat inwoners een beroep moeten doen op (duurdere) vormen van curatieve schuldhulpverlening. Met de woningcorporaties, zorgverzekeraar Menzis en de diverse energieleveranciers hebben wij afspraken gemaakt over de tijdige signalering van problematische betalingsachterstanden. Zo benaderen de wooncorporaties actief inwoners met problematische huurachterstanden. Zij helpen hen in het treffen van een betalingsregeling en waar nodig helpen zij hen om in contact te komen met de externe hulpverlening van onder meer Humanitas Thuisadministratie, stichting Welstad of de GKB. Daarnaast ontvangen wij vanuit de zorgverzekeraar Menzis maandelijks een lijst van alle inwoners met een betalingsachterstand die mogelijk worden geroyeerd uit de zorgverzekering. Van deze lijst benaderen wij alle inwoners. Wij helpen deze inwoners om in contact te komen met zorgverzekeraar Menzis voor het maken van een betalingsregeling. Indien nodig helpen wij deze inwoners daarnaast ook om in contact te komen met de externe hulpverlening van onder meer Humanitas Thuisadministratie, stichting Welstad of de GKB. Daarnaast ontvangen wij maandelijks van energieleveranciers lijstwerk van inwoners die vanwege wanbetaling mogelijk worden afgesloten van hun nutsvoorzieningen. Ook deze inwoners benaderen wij op eenzelfde wijze als hierboven beschreven. Humanitas Thuisadministratie, stichting Welstad en de GKB bieden in veel gevallen hulp bij het oplossen van schulden. Daarnaast gaan zij met de inwoner op zoek naar mogelijke achterliggende oorzaken van het ontstaan van problematische schulden. Veel voorkomende oorzaken van het ontstaan van problematische schulden zijn een echtscheidingssituatie, het verlies van een partner of verlies van een baan. Indien nodig helpt Humanitas Thuisadministratie, stichting Welstad en de GKB deze inwoners daarnaast met het oplossen van achterliggende problemen en schakelen hiervoor waar nodig de aanvullende hulp in van diverse zorgverleners.

Resultaat 1: Wij continueren de afspraken die wij hebben met de woningcorporaties, energieleveranciers, en de zorgverzekeraars in het kader van vroegsignalering. Waar mogelijk en nodig breiden wij deze afspraken uit.

Tevens zetten wij de inlooppreekuren geldzaken voort waarover wij tevreden zijn. De inlooppreekuren geldzaken houden wij in samenwerking met stichting Welstad, Humanitas Thuisadministratie, de GKB en de wooncorporatie Lefier. Deze inlooppreekuren vinden iedere woensdagochtend en op de donderdagavonden in de even weken plaats bij stichting Welstad (locatie Gandhiplein). De inlooppreekuren zijn naast de reguliere klanten van de GKB ook toegankelijk voor iedere inwoner die vragen heeft over geldzaken. Op deze wijze dient het inlooppreekuur ook als signalerende voorziening waarbij mensen met beginnende betalingsachterstanden geholpen kunnen worden en tevens naar gepaste (laagdrempelige) ondersteuning kunnen worden doorverwezen.

Inmiddels kijken wij of wij deze inloopsprekuren in aantal kunnen uitbreiden en of er ook een inloopsprekuren geldzaken in Musselkanaal en andere kernen kan worden georganiseerd.

Resultaat 2: Wij continueren de inloopsprekuren geldzaken en onderzoeken de mogelijkheid om deze in aantal uit te breiden.

3.2 De VoorzieningenWijzer

De VoorzieningenWijzer is een instrument om inwoners te helpen om diverse financiële regelingen waar zij recht op hebben aan te vragen. Hiervoor werken wij nauw samen met onder meer stichting Welstad en Humanitas Thuisadministratie. Inwoners worden thuis bezocht en worden geholpen bij het maken van voor hen financieel gunstige keuzes. Op deze wijze hopen wij binnen vier jaar tijd tenminste duizend huishoudens in de risicogroep bereikt te hebben waarmee wij bij deze groep ernstige financiële problemen willen voorkomen.

Resultaat 3: Om schuldenproblemen te voorkomen, bereiken wij met de inzet van de VoorzieningenWijzer jaarlijks tenminste tweehonderdvijftig huishoudens.

3.3 Voorlichting aan jongeren

Veel jongeren vinden het lastig om op een goede manier hun geldzaken te regelen. Daarom blijven wij specifiek inzetten op de voorlichting aan jongeren over het regelen van geldzaken. Dit doen wij door de jongeren een half jaar voordat zij achttien worden een informatiewaaijer met checklist over de te regelen geldzaken toe te sturen. Daarnaast verzorgt de GKB namens ons op het Noorderpoortcollege gastlessen en workshops over geldzaken aan jongeren. In samenwerking met School-als-wijk houdt de GKB tevens een inloopsprekuren voor jongeren die vragen hebben over geldzaken. Ook in de aankomende vier jaar reiken wij deze doelgroep de hand om te voorkomen dat zij op jonge leeftijd al in problematische schuldsituatie terechtkomen. Jaarlijks hopen wij tenminste vierhonderd jongeren te bereiken met één van de bovenbeschreven vormen van voorlichting. Jaarlijks verzenden wij de informatiewaaijer naar tenminste driehonderd jongeren en daarnaast willen wij ook tenminste honderd jongeren per jaar bereiken met een voorlichtingsactiviteit op het Noorderpoortcollege.

Resultaat 4: Om schuldenproblemen te voorkomen, bereiken wij met de informatiewaaijer en voorlichting op scholen jaarlijks tenminste vierhonderd jongeren.

Hoofdstuk 4: Curatieve Schuldhulpverlening

Dit hoofdstuk beschrijft de beoogde resultaten op het gebied van de curatieve schuldhulpverlening. Van curatieve schuldhulpverlening is sprake als inwoners hulp vanuit een professionele organisatie (hier de GKB) ontvangen om hun schulden op te lossen. Mensen doen dan daadwerkelijk een beroep op de gemeentelijke schuldhulpverlening. In eerste instantie poogt de GKB met betrokken schuldeisers de schulden op te lossen in het zogeheten minnelijke traject. Wanneer een minnelijk traject niet succesvol tot stand kan komen (bijvoorbeeld door weigerende schuldeisers) kan de GKB namens de cliënt een aanvraag bij de rechtbank indienen voor een wettelijk traject voor schuldsanering op grond van de Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen (Wsnp). In de meeste gevallen zijn schuldenaren dan naar drie jaren bij volledige medewerking weer schuldenvrij. Achtereenvolgens wordt in dit hoofdstuk verder ingegaan op de toegang, wacht- en doorlooptijden, de inzet van budgetbeheer, de schuldhulpverlening aan gezinnen met kinderen, de schuldhulpverlening aan zelfstandigen, het voorkomen van recidive en de (mogelijke) uitsluitingsgronden voor de curatieve schuldhulpverlening. Hierbij dient opgemerkt te worden dat wij als gemeente in sommige gevallen ook schuldeiser kunnen zijn, bijvoorbeeld bij de inning van de gemeentelijke belastingen. Indien wij optreden als schuldeiser, benaderen wij de inwoner actief en zullen indien nodig en waar mogelijk meewerken aan de totstandkoming van een schuldenregeling of betalingsafpraak.

4.1 Brede toegang

Ons uitgangspunt is dat de schuldhulpverlening breed toegankelijk moet zijn. Dit betekent dat de toegang tot de schuldhulpverlening in principe openstaat voor iedere inwoner vanaf 18 jaar met (dreigende) financiële problemen in de privésituatie. Het betreft hier natuurlijke personen vanaf 18 jaar (en geen zelfstandigen met een functionerende onderneming). Preventieactiviteiten worden ook ingezet ten bate van doelgroepen onder de 18 jaar. Voorkomen moet worden dat financiële problemen ontstaan, groter worden of zich ontwikkelen tot problematische schulden doordat de toegang tot schuldhulpverlening beperkt is. In de afgelopen jaren bestond de afspraak met de GKB dat inwoners met een inkomen hoger dan 120% van het sociaal minimum een eigen bijdrage naar draagkracht opgelegd kregen. In de praktijk bleek dat slechts een enkeling in staat was om de eigen bijdrage te kunnen voldoen. Het hanteren van een eigen bijdrage leverde niet de gewenste besparing op waarvoor deze destijds in het leven was geroepen. Om te voorkomen dat inwoners vanwege de eigen bijdrage desondanks geen gebruik maken van de schuldhulpverlening, gaan wij geen eigen bijdrage meer hanteren. Op deze wijze waarborgen wij hiermee een laagdrempelige en brede toegang zonder dat dit merkbare kosten voor de gemeente met zich meebrengt. Het hanteren van een brede doelgroep ligt volledig in lijn met het uitgangspunt van de Wgs dat schuldhulpverlening breed toegankelijk dient te zijn. Hierbij geldt tevens dat de inwoner zich uit eigen beweging kan melden bij de GKB of dat onze consultants vanuit de Teams Inkomen, Wmo, CJGV en TDC van de afdeling Maatschappelijke Zaken de inwoners helpen om zich te melden bij de GKB wanneer wij merken dat zij kampen met problematische schulden. Ook kunnen hulpverleners van andere instanties de inwoner helpen om een aanvraag voor schuldhulpverlening in te dienen.

Resultaat 5: Wij realiseren een laagdrempelige brede toegang tot de schuldhulpverlening door geen eigen bijdrage te hanteren.

4.2 Wachtijd schuldhulpverlening

De GKB houdt zich aan de geschetste wacht- en doorlooptijden die zijn gesteld binnen de in artikel 4 van de Wgs genoemde maximumtermijnen. Inwoners met een financiële hulpvraag kunnen zich rechtstreeks bij de GKB aanmelden. Dit kan zowel telefonisch alsook via het digitale aanmeldformulier. Zij kunnen hierbij geholpen worden door één van onze ketenpartners. De GKB neemt binnen één werkdag contact op en maakt dan met de inwoner een afspraak voor een intakegesprek. De intake vindt binnen zeven werkdagen plaats, tenzij de aanvrager niet kan. Dit is ruim binnen de door de Wgs gestelde verplichting om een intake binnen vier weken te laten plaatsvinden.

In geval van een bedreigende situatie (crisis), neemt de GKB binnen een halve werkdag contact op met de cliënt. Onder een bedreigende situatie verstaan wij gedwongen woningontuiming, beëindiging van

levering van gas, elektriciteit, stadsverwarming of water of opzegging dan wel ontbinding van de zorgverzekering (artikel 4 lid 2 Wgs). In de meeste gevallen is dit eerste contact, in geval van crisis, telefonisch. Tijdens dit eerste telefonische gesprek verricht de GKB de eerste noodzakelijke crisisinterventies. Hier valt dan te denken aan het regelen van eerste (voorlopige) betalingsregelingen met wooncorporaties of nutsleveranciers om respectievelijk gedwongen huisuitzetting (voorlopig) en afsluiting van de nutsvoorziening te voorkomen. Vervolgens wordt er in samenspraak met de cliënt een afspraak gepland om het schuldhulpverleningstraject verder op te zetten. Deze intake vindt binnen drie werkdagen plaats. Hiermee voldoet de GKB aan de door de Wgs gestelde verplichting om een intake in geval van crisis binnen drie werkdagen te laten plaatsvinden. De GKB screent hierbij wel of de crisis aan de normen van de crisis voldoet. Het gevoel van een aanvrager dat er sprake is van een crisis, wil niet zeggen dat er ook wettelijk sprake is van crisis. Indien er geen sprake van wettelijke crisis is, maakt de GKB een afspraak met de aanvrager voor een intake binnen zeven werkdagen.

4.3 Doorlooptijden schuldhulpverlening

Met doorlooptijd wordt het aantal weken bedoeld dat verstrijkt tussen het moment waarop de hulpverlening start (aanmelding) en het bereiken van een resultaat. In de Wgs (artikel 4 lid 3) is opgenomen dat gemeenten verplicht zijn schuldenaren vooraf een globaal inzicht te geven in de te verwachten doorlooptijd. Dit doet de GKB dan ook. Hierbij geldt de nadrukkelijke voorwaarde dat de cliënt meewerkt aan het traject schuldhulpverlening. De doorlooptijd kan van schuldenaar tot schuldenaar verschillen. Zo maakt het voor de lengte van de doorlooptijd veel uit of een schuldenaar uitsluitend een financieel probleem heeft, of dat de financiële problemen direct samenhangen met bijvoorbeeld psychosociale problematiek. De GKB houdt bij het maken van het inzicht in de te verwachten doorlooptijden rekening met de individuele omstandigheden van de cliënt. Gemiddeld kan gesteld worden dat het volledige traject van schuldhulpverlening van aanmelding tot en met de afronding van een gedegen nazorgtraject een duur heeft van vijf jaar (60 maanden).

Resultaat 6: De GKB houdt zich aan de wettelijke normen voor wachttijden en maakt inzichtelijk wat de doorlooptijden zijn.

4.4 Inzet budgetbeheer

Budgetbeheer is een inkomensbeherende maatregel die de GKB tijdelijk in kan zetten. Indien de GKB budgetbeheer inzet, betekent dit dat de GKB de financiën van de inwoner overneemt. Budgetbeheer begint met de ondertekening van een overeenkomst tot budgetbeheer en machtigingen voor de ontvangst van de inkomsten door de GKB. Tegelijkertijd worden de vaste lasten in kaart gebracht en stelt de GKB in overleg met de klant een betaalplan op. Hierin staan afspraken over welke betalingen de GKB gaat doen en over de hoogte en wijze van uitbetaling van het huishoudgeld (wekelijks of maandelijks). Hierbij krijgt de inwoner advies over het verhogen van de inkomsten, het verlagen van de uitgaven en het aanvragen van inkomens verruimende maatregelen. Het doel van budgetbeheer is dat de vaste lasten van de inwoner op tijd betaald worden waardoor een stabiele financiële situatie voor de inwoner ontstaat en geen nieuwe achterstanden in de vaste lasten ontstaat. Budgetbeheer wordt in de meeste gevallen gelijktijdig met een traject van 'schulden oplossen' ingezet. De ervaring leert dat budgetbeheer in de meeste gevallen het beste gedurende een aaneengesloten periode van zestig maanden ingezet kan worden. Budgetbeheer wordt dan de gehele periode ingezet vanaf de aanmelding tot en met de nazorg. In lijn hiermee zijn wij met de GKB overeengekomen dat de inzet van budgetbeheer per huishouden in principe niet langer dan zestig maanden aaneengesloten plaatsvindt en het inzetten van budgetbeheer is in principe éénmalig. De GKB toetst hierbij de noodzaak en adequaatheid van de inzet van budgetbeheer in ieder geval afzonderlijk. Tegelijkertijd streeft de GKB er te allen tijde naar dat de cliënt weer in staat moet zijn om zelfstandig het budget te beheren. De inzet van budgetbeheer gedurende de periode van maximaal zestig maanden wordt door de gemeente volledig vergoed. In geval van bijzondere omstandigheden gelden deze beperkingen niet of in mindere mate. Wij spreken van bijzondere omstandigheden wanneer de inwoner langdurig beperkt financieel zelfredzaam is of als er sprake is van een ingrijpende levensgebeurtenis (bijvoorbeeld bij het verlies van een partner of baan) waardoor men op dat moment (nog) niet in staat is om de regie over de eigen geldzaken weer volledig te beheren.

Resultaat 7: Waar nodig laten wij de GKB in principe éénmalig, voor de maximale duur van zestig maanden, budgetbeheer inzetten voor onze inwoners.

4.5 Schuldhulpverlening aan gezinnen met kinderen

Gezinnen met inwonende minderjarige kinderen hebben een bijzondere positie binnen de schuldhulpverlening (artikel 2, lid 4, onderdeel d van de Wgs). Deze doelgroep wordt namelijk met voorrang geholpen. Kinderen moeten niet worden opgezadeld met de gevolgen van de financiële problemen van hun ouders of verzorgers. Wanneer dit nodig blijkt, wordt aan deze gezinnen via onze ketenpartners extra aandacht gegeven conform het 'Toegangsmodel Sociaal Domein'. Zo helpt de GKB het gezin om in contact te komen met laagdrempelige hulpverlening of het jeugdmaatschappelijk werk of het Centrum voor Jeugd, Gezin en Veiligheid. Hiermee wordt ervoor gezorgd dat naast het aanpakken van de schulden er ook gewerkt wordt aan het voorkomen van nieuwe problemen of het aanpakken van reeds aanwezige problemen op andere domeinen. Voor gezinnen met kinderen wordt extra terughoudend omgegaan met de hierna genoemde uitsluitingsgronden van recidive, fraude en bestuurlijke boete. Dit kan in een individueel geval betekenen dat een inwoner die normaal gesproken op grond van recidive zou worden afgewezen, toch wordt toegelaten in verband met de aanwezigheid van kinderen. Om er daarnaast voor te zorgen dat alle kinderen mee kunnen (blijven) doen met (buiten)schoolse activiteiten, helpt de GKB het gezin waar nodig met het doen van aanvragen bij de Stichting Leergeld en het Jeugdfonds Cultuur en Sport. Indien er sprake is van een aangekondigde woningontruiming waar kinderen bij zijn betrokken stelt de GKB alles in het werk om dit, indien dit in het belang van de kinderen is, te voorkomen.

Resultaat 8: Bij alle gezinnen met kinderen en schulden beoordelen wij of er extra aanvullende ondersteuning ingezet dient te worden.

4.6 Schuldhulpverlening aan zelfstandigen

Een belangrijke vraag is of de gemeentelijke schuldhulpverlening ook toegankelijk moet zijn voor natuurlijke personen met een onderneming (zelfstandigen). In een nadere toelichting op de Wgs is beschreven dat gemeentelijke schuldhulpverlening niet toegankelijk kan zijn voor zelfstandigen met een nog functionerende onderneming. Indien het voortbestaan van een onderneming in gevaar is vanwege te hoogoplopende schulden zal de zelfstandige veelal bij een bank aankloppen om extra krediet. Indien het niet mogelijk is het benodigde extra krediet bij een bank te verkrijgen, kan een zelfstandige beroep doen op het Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (hierna De Bbz-regeling). Wij zetten erop in om meer bekendheid onder financiële dienstverleners te creëren over deze regeling. Hiervoor organiseren wij onder andere informatiebijeenkomsten voor accountants en andere financiële dienstverleners.

Wanneer een zelfstandige zich tot de gemeente wendt voor hulp, laten wij een onderzoek naar de schuldsituatie van de zelfstandige uitvoeren. Daarnaast wordt de levensvatbaarheid van de onderneming van de zelfstandige onderzocht. De uitvoering van deze vormen van onderzoek kopen wij in bij het Instituut Midden- en Kleinbedrijf (IMK) en het Regionaal ondernemersinstituut (ROI). Indien de onderneming levensvatbaar is, besluiten wij vervolgens tot het verstrekken van (extra) bedrijfskapitaal, waarmee de schulden worden geherfinancierd. Schuldhulpverlening vanwege problematische schulden is dan niet meer aan de orde. Indien de onderneming niet levensvatbaar is, zal voor de zelfstandige vaak geen andere mogelijkheid resten dan het staken van de onderneming. In het geval dat de zelfstandige besluit te stoppen met de onderneming en zich uit laat schrijven bij de Kamer van Koophandel, kan de ex-ondernemer zich als natuurlijk persoon tot de GKB wenden voor schuldhulpverlening. Wij zullen gelet op deze procedures de inwoner al helpen als het voornemen is uitgesproken om dit proces in te gaan.

Resultaat 9: Wij vergroten de bekendheid van de Bbz-regeling door informatiebijeenkomsten te organiseren voor accountants en andere financiële dienstverleners.

4.7 Duurzame curatieve schuldhulpverlening: voorkomen van recidive

Een graadmeter voor de duurzaamheid van resultaten van de integrale schuldhulpverlening is de mate van recidive (herhaling). Met het recidivecijfer doelen wij op het aantal huishoudens dat zich binnen drie jaar na het afronden van een traject opnieuw bij de GKB aanmeldt voor schuldhulpverlening nadat ze eerder een (minnelijk of wettelijk) traject van schuldhulpverlening (succesvol) hebben doorlopen. Met de GKB hebben wij afgesproken dat zij de aankomende jaren sterk inzetten om de financiële zelfredzaamheid van onze inwoners te verhogen om zodoende te voorkomen dat onze inwoners wederom een beroep moeten doen op een traject van schuldhulpverlening. Om voldoende financieel zelfredzaam te zijn, is het van groot belang dat inwoners voldoende taalvaardig en geletterd zijn om de brieven over geldzaken te begrijpen. Om de financiële zelfredzaamheid te verhogen, zal de GKB gebruik maken van financiële educatie. Hierbij zal de GKB waar nodig de cliënt actief doorverwijzen naar het op dat moment aanwezige lokale aanbod om de mate van geletterdheid van de cliënten te verhogen. Hiermee stellen wij ons tot doel om het recidivecijfer zo laag mogelijk te houden. Gelet op het feit dat de GKB jaarlijks ongeveer tweehonderd nieuwe dossiers schuldhulpverlening in onze gemeente opent, willen wij dat er hiervan maximaal 5%, dus circa tien dossiers, zijn die in de categorie recidive vallen. Dit valt ruim onder het landelijke geschatte recidivecijfer van 10% en het gemiddelde recidivecijfer van 7% in de gemeente Stadskanaal in de afgelopen jaren.

Resultaat 10: Het jaarlijkse recidivecijfer is kleiner dan vijf procent van het aantal nieuwe dossiers per jaar.

4.8 Mogelijke uitsluitingsgronden

Er zijn in principe twee mogelijke uitsluitingsgronden voor de curatieve schuldhulpverlening: als er sprake is van recidive en wanneer er sprake is van fraude/ bestuurlijke boete.

Recidive

De Wgs biedt de mogelijkheid om een persoon de toegang tot schuldhulpverlening te weigeren indien deze persoon daar al eerder gebruik van heeft gemaakt. Deze mogelijkheid wordt niet zonder meer toegepast. Vanwege de belemmering voor participatie wordt de instroom in principe niet beperkt. In geval van een herhaalde aanmelding voor schuldhulpverlening wordt bekeken hoe lang de eerdere aanmelding is geleden, waarom de persoon nu opnieuw gebruik wil maken van een vorm van schuldhulpverlening en of de schuldhulpverlening destijds met een positief dan wel negatief advies is beëindigd. Afhankelijk van de uitkomsten van deze analyse schat de GKB in of een herhaalde toegang tot een traject van schuldhulpverlening kan leiden tot een duurzame oplossing van de financiële problemen. De GKB neemt (in mandaat) een besluit om de toegang tot een traject schuldhulpverlening al dan niet (voorlopig) te weigeren. Indien de toegang tot een traject schuldhulpverlening (tijdelijk) wordt geweigerd, onderzoekt de GKB wel de mogelijkheid om budgetbeheer in te zetten of bekijkt zij de noodzakelijkheid en eventuele mogelijkheid van onderbewindstelling. Op deze wijze wordt ervoor gezorgd dat de vaste lasten van de belanghebbende worden betaald, zodat de schulden niet verder oplopen. Ook is de GKB bereid om de afgewezenen van informatie en advies te voorzien of door te verwijzen naar één van onze ketenpartners.

(Uitkerings)fraude en bestuurlijke boete

De GKB kan de toegang tot schuldhulpverlening weigeren indien een persoon is veroordeeld voor fraude, waarbij mogelijk ook een onherroepelijke bestuurlijke sanctie is opgelegd. In voorkomende gevallen onderzoekt de GKB of er ondanks de fraude toch mogelijkheden zijn om toe te werken naar een schuldhulpverleningstraject. Strikte voorwaarde hierbij is wel dat de cliënt zich coöperatief dient op te stellen. Hierbij bekijkt de GKB wat aan de overige schulden kan worden gedaan. Daarbij onderzoekt de GKB tegelijkertijd of budgetbeheer of beschermingsbewind als maatregel ingezet kan worden.

Resultaat 11: Om de brede toegang tot de schuldhulpverlening te waarborgen gaan wij rechtvaardig maar indien nodig terughoudend om met het toepassen van de mogelijke uitsluitingsgronden van fraude en recidive.

Hoofdstuk 5: Onderbewindstelling

5.1 De verschillende vormen van onderbewindstelling

Er zijn diverse vormen van onderbewindstelling (wet wijziging curatele, beschermingsbewind en mentorschap). Inwoners die vanwege een verstandelijke of psychische beperking niet in staat zijn zelfstandig hun geldzaken te beheren, kunnen onder bewind worden gesteld. Hier spreken wij dan van een zogeheten 'standaardbewind'. Daarnaast zijn problematische schulden en verkwisting sinds 2014 een grond geworden voor onder bewindstelling. Dit is een standaard bewind waarbij de bewindvoerder een extra vergoeding ontvangt voor de werkzaamheden om de schuldenproblematiek niet verder te laten oplopen en om ervoor te zorgen dat de vaste lasten worden betaald. Hier spreken wij van een zogeheten 'schuldenbewind'. Daarnaast kunnen inwoners ook onder mentorschap of curatele worden geplaatst. Dit valt ook onder de noemer onderbewindstelling. Combinaties van standaardbewind, schuldenbewind, mentorschap en curatele zijn tussen en binnen huishoudens mogelijk. Iedere vorm van onderbewindstelling wordt uitgesproken en hiermee bekrachtigd door een Kantonrechter. De inwoner kan hiervoor zelf een aanvraag (laten) indienen bij de rechtbank. Commerciële bewindvoerderskantoren, gemeentelijke kredietbanken, familieleden en andere rechtspersonen kunnen bewindvoering voor de betreffende inwoner uitvoeren.

5.2 Onderbewindstelling in onze gemeente

Op dit moment (stand 1 februari 2019) zijn er binnen de gemeente ruim zeshonderd huishoudens die door de Kantonrechter onder een vorm van bewind zijn gesteld. Hiervan zijn er ruim vijfhonderd zestig huishoudens die onder een vorm van bewind gesteld bij ruim dertig verschillende commerciële bewindvoerderskantoren. Daarnaast zijn er veertig huishoudens onder een vorm van bewind gesteld dat wordt uitgevoerd door de GKB. Zowel bij de GKB alsook bij de commerciële bewindvoerders is er sprake van de uitvoering van de hierboven geschetste verschillende vormen van bewindvoering. Bij de GKB betreft het dertig standaardbewinden (75%) en tien schuldenbewinden (25%). Bij de verschillende bewindvoerderskantoren registreren wij niet de vorm van onderbewindstelling, maar enkel de hoogte van de financiële bijdrage vanuit de bijzondere bijstand. Na een analyse van de financiële bijdrage over de gemaakte kosten in 2016 schatten wij dat op dit moment ruim tweehonderd dossiers betrekking hebben op een schuldenbewind (35%) en dat de overige driehonderd zestig dossiers (65%) betrekking hebben op met name de standaardbewinden en een beperkt aantal dossiers mentorschap en curatele. Hierbij dienen wij op te merken dat wij enkel zicht hebben op het aantal bewindvoeringsdossiers waarvoor wij een financiële bijdrage verstrekken. Inwoners die zelf hun bewindvoerderskosten betalen of waarvoor onderbewindstelling pro Deo door een ander rechtspersoon wordt uitgevoerd, hebben wij niet in beeld.

5.3 Financiering van onderbewindstelling

In principe betaalt de inwoner de kosten van bewindvoering zelf aan de bewindvoerder. Indien de inwoner niet in staat is om de kosten zelf te voldoen kan hiervoor bijzondere bijstand worden aangevraagd. Dit geldt in het geval waarbij een inwoner onder bewind is gesteld bij een commercieel bewindvoerderskantoor. Indien de inwoner bij de GKB onder een vorm van bewind is geplaatst, dragen wij als gemeente de kosten via een inkooprelatie. De kosten van de uitvoering van bewindvoering door de GKB is vanwege een belastingvoordeel 21 procent goedkoper dan de uitvoeringskosten van bewindvoerders die vanuit de bijzondere bijstand hun vergoeding ontvangen.

5.4 Streven naar een afname van het aantal schuldenbewinden

Wij gaan ervanuit dat zowel bij de GKB alsook bij de verschillende commerciële bewindvoerderskantoren inwoners over het algemeen kwalitatief goede dienstverlening ontvangen. Toch zien wij dat het aantal bewindvoeringsdossiers en dan met name het aantal schuldenbewinden bij de commerciële bewindvoerderskantoren in de afgelopen jaren fors gegroeid is. Hierover maken wij ons zorgen. Deze zorgen zijn tweeledig. Ten eerste zien wij dat de druk op de bijzondere bijstand als gevolg van het toegenomen dossiers bewindvoering in de laatste jaren fors is gestegen waarbij wij moeten constateren dat wij het budget in de afgelopen jaren een aantal keren naar boven hebben moeten bijstellen. Dit komt

doordat onderbewindstelling een opneinderegeling is. Indien de kantonrechter de noodzaak van onderbewindstelling heeft vastgesteld en de inwoner niet draagkrachtig is, dan dienen wij als gemeente de kosten voor de uitvoering van onderbewindstelling te dragen vanuit de bijzondere bijstand. **Daarnaast weten wij dat onderbewindstelling een behoorlijk ingrijpende maatregel is.** Bij onderbewindstelling wordt het volledige beheer en de zeggenschap over de eigen geldzaken volledig uit handen gegeven aan een bewindvoerder. Wij denken dat dit voor de meest financieel kwetsbare groep in onze gemeente een goede oplossing is, maar tegelijkertijd vinden wij ook dat deze maatregel voor een aantal huishoudens te zwaar en ingrijpend is. In deze gevallen zijn er minder ingrijpende alternatieven voor handen die beter aansluiten bij de capaciteiten van de belanghebbenden. **Wij streven er dan ook naar een behoorlijke daling van het aantal dossiers bewindvoering waarbij wij ons dan specifiek richten op het realiseren van een afname van aantal dossiers waarbij er sprake is van een schuldenbewind.**

5.5 Realiseren van een afname in het aantal schuldenbewinden

Vanwege het feit dat de kantonrechter onderbewindstelling bepaalt en de gemeente de kosten vanuit de bijzondere bijstand betaalt, is onze spelingsruimte in bovengenoemde streven beperkt. Desondanks maken wij ons sterk om het aantal schuldenbewinden daadwerkelijk af te laten nemen. Hiervoor gaan wij in de aankomende periode een aantal stappen nemen. Zo gaan wij onze ketenpartners wijzen op de mogelijkheid van budgetbeheer uitgevoerd door de GKB als goedkopere, alternatieve, adequate voorliggende voorziening. Daarnaast gaan consultants vanuit de gemeente (WMO, Jeugd, Inkomen en TDC) inwoners met (dreigende) financiële problemen wijzen op de mogelijkheid van financiële ondersteuning door de GKB. Tot slot gaan onze consultants de overstap van een commerciële bewindvoerder naar de GKB met cliënten bespreekbaar maken en waar nodig (door de GKB) laten faciliteren. Wij streven ernaar om vanaf 2019 het aantal dossiers schuldenbewind bij diverse commerciële bewindvoerders jaarlijks met tenminste twintig te laten dalen.

Resultaat 12: Realiseren van een jaarlijkse afname van tenminste twintig dossiers ‘schuldenbewind’ bij commerciële bewindvoerders.

Daarnaast volgen wij op de voet het ‘Wetsvoorstel adviesrecht gemeenten bij schuldenbewind’ die ons in de toekomst (waarschijnlijk vanaf 1 januari 2020) meer zeggenschap gaat geven over het plaatsen van inwoners onder een schuldenbewind. Deze wet biedt binnenkort mogelijkheden aan gemeenten om een uitspraak tot onderbewindstelling in sommige gevallen tegen te kunnen houden. Voorwaarde hierbij is dat de gemeente beargumenteert dat onderbewindstelling in voorkomende gevallen een te zware maatregel is en dat de gemeente een adequaat lichter en hiermee ook goedkoper alternatief kan bieden. Wij volgen de ontwikkelingen op de voet en gaan met de GKB in gesprek over de wijze van implementatie wanneer de wet formeel wordt.

Resultaat 13: Met de GKB onderzoeken wij de mogelijkheden om als gemeente uitvoering te geven aan de nieuw te vormen wet: ‘Adviesrecht gemeenten bij schuldenbewind’.

Ook in de aankomende jaren zal een groot aantal inwoners gebruik maken van de dienstverlening van verschillende commerciële bewindvoerderskantoren. Eens per jaar toetst de rechtbank de kwaliteit van dienstverlening van de betreffende bewindvoerder. Daarnaast willen wij ook in gesprek met de bewindvoerders om de kwaliteit van hun dienstverlening voor onze inwoners te handhaven en waar nodig te verstevigen. Hiervoor zullen wij het overleg met de zes grootste bewindvoerderspartijen in onze regio herstarten. Deze zes partijen beheren gezamenlijk ruim tachtig procent van alle bewindvoerdersdossiers in onze gemeente. Wij beperken ons hierbij bewust tot deze zes grootste partijen aangezien het praktisch niet haalbaar is om met alle ruim dertig verschillende bewindvoerderskantoren in gesprek te treden.

Resultaat 14: Tweemaal per jaar hebben wij met de zes grootste bewindvoerderskantoren een bestuurlijk overleg over de kwaliteit van dienstverlening en de samenwerking

Hoofdstuk 6: Maatregelen om de kwaliteit te borgen

6.1 Wij maken met de GKB kwaliteitsafspraken

Met de GKB hebben wij een raamovereenkomst opgesteld. De looptijd van de raamovereenkomst is zes jaar. De raamovereenkomst is in 2011 opgesteld en in 2017 is deze overeenkomst stilzwijgend verlengd voor de duur van zes jaar. In deze overeenkomst staan afspraken over de kwaliteit van de dienstverlening. Ook is in deze overeenkomst de wijze van rapportage en verantwoording vastgelegd. Met de GKB bespreken wij tweemaal per jaar op bestuurlijk niveau de voortgang, kwaliteit van dienstverlening en de samenwerking.

Resultaat 15: Tweemaal per jaar hebben wij met de GKB een bestuurlijk overleg over de voortgang, kwaliteit van de dienstverlening en de samenwerking.

6.2 De GKB legt maandelijks verantwoording aan ons af

Eens per maand ontvangen wij van de GKB een managementrapportage zodat wij kunnen sturen op de voortgang in de doelstellingen, resultaten en kwaliteitsaspecten. In deze managementrapportage wordt onderstaande informatie opgenomen:

- Instroom;
- Doorlooptijd;
- Uitval;
- Uitstroom (met indicatie succes);
- Recidive;
- Financieel: realisatie ten opzichte van de door gemeente vastgestelde begroting;
- Klachten, bezwaar en beroep.

6.3 Wij gaan met de commerciële bewindvoerders in gesprek

Met de grootste commerciële bewindvoerders kantoren zullen wij tweemaal per jaar op bestuurlijk niveau overleg voeren. Tijdens dit overleg zal de kwaliteitsbewaking van dienstverlening en de samenwerking centraal komen te staan (zie ook resultaat 14).

6.4 Wij gaan de raad jaarlijks informeren

Wij gaan de gemeenteraad jaarlijks tijdens de reguliere Planning en Control cyclus informeren over de uitvoering van de integrale schuldhulpverlening van het voorgaande jaar. Hiervoor gebruiken wij de jaarrekening van de GKB over de geleverde dienstverlening en de stand van zaken met betrekking tot de genoemde resultaten. Tevens zullen wij hierbij de raad informeren over de klanttevredenheid.

Resultaat 16: Wij informeren jaarlijks de raad tijdens de reguliere Planning en Control cyclus over de uitvoering van de integrale schuldhulpverlening van het voorgaande jaar.

Hoofdstuk 7: Kosten en dekking integrale schuldhulpverlening

7.1 Kosten en dekking preventie

De jaarlijkse kosten voor de preventie-activiteiten VoorzieningenWijzer en de voorlichtingsactiviteiten aan jongeren bedragen € 50.000,00. Dekking vindt plaats vanuit de incidentele middelen armoede en schulden 2018-2020. Voor de gemeente Stadskanaal heeft het Rijk in haar meicirculaire van het jaar 2018 aangegeven dat wij voor de jaren 2018, 2019 en 2020 respectievelijk een bedrag ter hoogte van € 80.000,00; € 60.000,00 en € 60.000,00 ontvangen. Dit bedrag hebben wij gereserveerd en zetten wij in de aankomende vier jaren in.

7.2 Kosten en dekking curatieve schuldhulpverlening,

Voor de uitvoering van de integrale schuldhulpverlening ramen wij een jaarlijks bedrag van € 540.000,00. Dekking vindt plaats uit de daarvoor begrote middelen in de gemeentelijke begroting.

Jaarlijks stelt de gemeente een bedrag aan de GKB beschikbaar voor de uitvoering van de integrale schuldhulpverlening. Gemiddeld verzorgt de GKB jaarlijks voor ongeveer driehonderd gezinnen (lopende dossiers) in de gemeente een vorm van schuldhulpverlening. Bij de GKB vallen hier ook budgetbeheer en bewindvoering onder (preventieactiviteiten kopen wij apart in). Rekening houdend met de aantrekkende economie en de stabilisatie hiervan gaan wij uit van een daling van het aantal dossiers schuldhulpverlening dat de GKB voor ons behandelt. Daarentegen verwachten wij een stijging van het aantal dossiers budgetbeheer dat de GKB voor ons behandelt als gevolg van een verwachte toename in het aantal doorverwijzingen vanuit de verschillende ketenpartners.

7.3 Kosten en dekking commerciële bewindvoering

Indien de cliënt de kosten die zijn bewindvoerder voor hem maakt niet kan betalen, kan een beroep worden gedaan op de bijzondere bijstand. Bij bijzondere bijstand is er sprake van een openeinderegeling. Indien de Kantonrechter een uitspraak doet voor onderbewindstelling en hierbij de inwoner niet draagkrachtig is, kan er een beroep worden gedaan op de bijzondere bijstand. Vervolgens zijn wij dan verplicht om de kosten van bewindvoering te verstrekken via de bijzondere bijstand, ook in het geval waarbij het aantal dossiers bewindvoering hoger is dan vooraf door ons is begroot. De gemiddelde jaarlijkse kostprijs van een dossier bewindvoering die vanuit de bijzondere bijstand wordt verstrekt bedraagt € 1.550,00 (op basis van de bij ons bekende cijfers uit 2017 en 2018). Op dit moment zijn er 565 huishoudens waarvan bewindvoerders een financiële bijdrage vanuit de bijzondere bijstand ontvangen. In totaal bedragen de jaarlijkse kosten voor de gemeente (bijzondere bijstand) € 877.000,00. Wij streven naar een verlaging van twintig huishoudens per jaar (met ingang van 2019) dat een beroep zal doen op de bijzondere bijstand vanwege bewindvoeringskosten. Wij richten ons dan specifiek op het realiseren van een daling van het aantal dossiers schuldenbewinden. Hiermee hopen wij om in 2022 uiteindelijk 485 dossiers bewindvoering te hebben waarvoor een beroep wordt gedaan op een bijdrage vanuit de bijzondere bijstand. Ook de hiermee gepaard gaande kosten zullen dan dalen.

Bijlage 1: Overzichtslijst van de te bereiken resultaten

Hoofdstuk	Resultaten
Hoofdstuk 3: Preventieve schuldhulp- verlening	Resultaat 1: Wij continueren de afspraken die wij hebben met de woningcorporaties, energieleveranciers, en de zorgverzekeraars in het kader van vroegsignalering. Waar mogelijk en nodig breiden wij deze afspraken uit.
	Resultaat 2: Wij continueren de inloopsprekuren geldzaken en onderzoeken de mogelijkheid om deze in aantal uit te breiden.
	Resultaat 3: Om schuldenproblemen te voorkomen, bereiken wij met de inzet van de VoorzieningenWijzer jaarlijks tenminste tweehonderdvijftig huishoudens.
	Resultaat 4: Om schuldenproblemen te voorkomen, bereiken wij met de informatiewaai en voorlichting op scholen jaarlijks tenminste vierhonderd jongeren.
Hoofdstuk 4: Curatieve schuldhulp- verlening	Resultaat 5: Wij realiseren een laagdrempelige brede toegang tot de schuldhulpverlening door geen eigen bijdrage te hanteren.
	Resultaat 6: De GKB houdt zich aan de wettelijke normen voor wachttijden en maakt inzichtelijk wat de doorlooptijden zijn.
	Resultaat 7: Waar nodig laten wij de GKB in principe éénmalig, voor de maximale duur van zestig maanden, budgetbeheer inzetten voor onze inwoners.
	Resultaat 8: Bij alle gezinnen met schulden beoordelen wij of er extra aanvullende ondersteuning ingezet dient te worden.
	Resultaat 9: Wij vergroten de bekendheid van de Bbz-regeling door informatiebijeenkomsten te organiseren voor accountants en andere financiële dienstverleners.
	Resultaat 10: Het jaarlijkse recidivecijfer is kleiner dan vijf procent van het aantal nieuwe dossiers per jaar.
	Resultaat 11: Om de brede toegang tot de schuldhulpverlening te waarborgen gaan wij rechtvaardig maar indien nodig terughoudend om met het toepassen van de mogelijke uitsluitingsgronden van fraude en recidive.
Hoofdstuk 5: Onderbewind- stelling	Resultaat 12: Realiseren van een jaarlijkse afname van tenminste twintig dossiers 'schuldenbewind' bij commerciële bewindvoerders.
	Resultaat 13: Met de GKB onderzoeken wij de mogelijkheden om als gemeente uitvoering te geven aan de nieuw te vormen wet: 'Adviesrecht gemeenten bij schuldenbewind'.
	Resultaat 14: Tweemaal per jaar hebben wij met de zes grootste bewindvoerderskantoren een bestuurlijk overleg over de kwaliteit van dienstverlening en de samenwerking.
Hoofdstuk 6 Maatregelen om de kwaliteit te borgen	Resultaat 15: Tweemaal per jaar hebben wij met de GKB een bestuurlijk overleg over de voortgang, kwaliteit van de dienstverlening en de samenwerking.
	Resultaat 16: Wij informeren jaarlijks de raad tijdens de reguliere Planning en Control cyclus over de uitvoering van de integrale schuldhulpverlening van het voorgaande jaar.

Bijlage 2: Aanvullende informatie over integrale schuldhulpverlening

Dit beleidsplan beschrijft de wijze waarop wij in de aankomende vier jaar de integrale schuldhulpverlening gaan uitvoeren. Het is geschreven op hoofdlijnen en bevat hierdoor mogelijk niet alle informatie die beschikbaar is als het gaat om de diverse aspecten van de integrale schuldhulpverlening. Hieronder vermelden wij een aantal (digitale) bronnen. Deze bronnen zijn tevens gebruikt voor de totstandkoming van dit beleidsplan waar het gaat om de feitelijke informatie.

Effectiviteit van preventie

Informatie over de effectiviteit van preventie binnen de schuldhulpverlening is terug te vinden in de jaarverslagen van de NVVK. Hiervoor kan de website van de NVVK geraadpleegd worden via:

<https://www.nvvk.eu/>

Landelijke ontwikkelingen en klankbord voor gemeenten

Over landelijke ontwikkelingen op het gebied van schuldhulpverlening is veel informatie te vinden op Vindplaats van Schulden. Vindplaats van Schulden is een initiatief van Bureau Krediet Registratie. Naast berichten over landelijke ontwikkelingen wordt Vindplaats van Schulden ook door gemeenten gebruikt om hun 'best practices' te delen. U vindt de website via: <https://www.vindplaatsvanschulden.nl/>

Wetsvoorstel adviesrecht aan gemeenten bij schuldenbewind

Het Rijk buigt zich momenteel over het wetsvoorstel adviesrecht aan gemeenten bij schuldenbewind. U vindt hierover meer informatie op de website van de Rijksoverheid:

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2018/07/09/wetsvoorstel-adviesrecht-gemeenten-bij-schuldenbewind>

Wettekst Wgs

De gehele wettekst behorende bij de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening is vinden op de wettenbank van de Rijksoverheid. Deze wettekst is online te vinden via: <http://wetten.overheid.nl>

De VoorzieningenWijzer

Meer informatie over de VoorzieningenWijzer is online raad te plegen op de website:

<https://www.devoorzieningenwijzer.nl/>

Invloed van schulden op menselijk handelen

Naar de invloed van het hebben van schulden op gedrag zijn diverse economische en psychologische onderzoeken uitgevoerd. Een toonaangevende uitwerking van is terug te lezen in het boek: 'Schaarste. Hoe gebrek aan tijd en geld ons gedrag bepalen' (Mullainathan & Shafir, 2013). De inzichten uit dit boek worden door veel professionals gebruikt bij de uitvoering van de schuldhulpverlening.

Het pallet van mogelijkheden om schulden op te lossen

De GKB kan de inwoner op diverse manieren helpen met het oplossen van hun schulden. Op de website van de GKB is meer informatie te vinden over de GKB en hun werkwijzen omtrent het oplossen van schulden via: <https://www.degkb.nl/> en via

<https://www.degkb.nl/diensten/schuldregeling/wat-doen-wij>

**Raamovereenkomst
Integrale Schuldhulpverlening**

Gemeentelijke Kredietbank Drenthe

en de

Gemeente Stadskanaal

De ondergetekenden:

de Gemeentelijke Kredietbank Drenthe, opdrachtnemende contractant, rechtsgeldig vertegenwoordigd door J. Tingen, directeur, hierna te noemen 'GKB';

en

de gemeente Stadskanaal, met adres Raadhuisplein 1, 9501 SZ te Stadskanaal, opdrachtgevende contractant, ten deze op grond van artikel.171 van de Gemeentewet, rechtsgeldig vertegenwoordigd door mevrouw B.A.H. Galama, burgemeester, handelende ter uitvoering van het besluit van het college van burgemeester en wethouders d.d. [datum] 2011; hierna te noemen 'gemeente';

gezamenlijk ook te noemen 'partijen';

in overweging nemende dat:

- de gemeente de doelstelling heeft om het aantal mensen in problematische schuldsituaties te verminderen en te voorkomen dat haar burgers in een problematische schuldsituatie geraken;
- de gemeente het als haar plicht beschouwt te zorgen voor de uitvoering van integrale schuldhulpverlening om deze doelstellingen te bereiken;
- de gemeente verantwoordelijk is voor het ontwikkelen van een beleidsmatig kader en de organisatorische en financiële randvoorwaarden van de integrale schuldhulpverlening;
- de gemeente de uitvoering van de integrale schuldhulpverlening wenst op te dragen aan de GKB;

Komen voor de uitvoering van de materiële en integrale schuldhulpverlening voor de inwoners van de gemeente het volgende overeen:

Algemeen

Voor de toepassing van deze overeenkomst wordt verstaan onder:

burgemeester en wethouders:	het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Stadskanaal;
GKB:	het bestuur van de Gemeentelijke Kredietbank Drenthe;
wet:	de Algemene wet bestuursrecht (Awb);
problematische schuldsituatie:	hiervan is sprake als betrokkene aantoonbaar niet in staat is zonder hulp van derden uit zijn/haar schulden te komen;
NVVK:	Nederlandse Vereniging voor Volkskrediet;
materiële schuldhulpverlening:	concrete financiële hulpverlening die zich richt op het in balans brengen en houden van de inkomsten en uitgaven;
integrale schuldhulpverlening:	een samenhangend hulpaanbod met als doel zowel financiële problemen als oorzaken daarvan op te lossen;

1. Nadere uitwerking en regelgeving

1. Op basis van deze raamovereenkomst sluiten de GKB en de gemeente jaarlijks een uitvoeringsovereenkomst, waarin ten minste hetgeen is vastgelegd zoals verwoord in artikel 6 van deze overeenkomst. De uitvoeringsovereenkomsten maken integraal deel uit van deze overeenkomst.
2. Op deze overeenkomst en de diensten geleverd ingevolge deze overeenkomst is andere regelgeving, met name de wet van toepassing.

3. De gemeente heeft - in het kader van de Faillissementwet titel 3 artikel 285, tweede lid - de GKB gemandateerd tot afgifte van de verklaring zoals bedoeld in genoemd artikel.

2. Uitvoering integrale schuldhulpverlening

1. De GKB draagt zorg voor het beschikbaar zijn van materiële schuldhulpverlening.
2. De GKB draagt zorg voor een samenwerkingsverband met relevante organisaties ten aanzien van psychosociale hulpverlening, voor zover relevant voor integrale schuldhulpverlening.
3. De gemeente maakt gedurende de gehele looptijd van deze raamovereenkomst in ieder geval gebruik van alle basisdiensten van de GKB, zoals beschreven in het jaarlijkse Basis Dienstenboek van de GKB.
4. Indien aantoonbaar de wensen van de gemeente niet overeenkomen met het aanbod van de GKB kan, na wederzijdse instemming, worden afgeweken van hetgeen is genoemd onder het derde lid van dit artikel.
5. Met het aangaan van deze raamovereenkomst heeft de GKB de uitdrukkelijke intentie om voor de uitvoering van de integrale schuldhulpverlening in de gemeente Stadskanaal de medewerkers in vaste dienst, en aldaar belast met de werkzaamheden voor de schuldhulpverlening, van de gemeente (stand van zaken maart 2010) een dienstverband bij de GKB aan te bieden. Partijen zullen daartoe nadere afspraken maken.

3. Jaarlijkse uitvoeringsovereenkomst

1. Het aantal door de GKB te leveren diensten, onderscheiden naar type en prijs waaraan ze moeten voldoen, worden vastgelegd in een jaarlijkse uitvoeringsovereenkomst tussen de gemeente en de GKB.
2. Ten behoeve van deze uitvoeringsovereenkomst stelt de GKB een prognose op van de te verwachten hulpverleningsvraag. Op basis hiervan maakt de GKB een prognose naar type in te zetten diensten en een begroting van de kosten, voortvloeiende uit deze overeenkomst.
3. Partijen dragen zorg voor de uitvoering van de jaarlijkse uitvoeringsovereenkomst. Uitvoering houdt mede in het verlenen en vaststellen van het budget door de gemeente.

Kwaliteitseisen

1. De materiële schuldhulpverlening wordt uitgevoerd conform de gedragscode van de NVVK en overige door de NVVK uitgebrachte richtlijnen en adviezen.
2. Aanvullende eis is dat binnen maximaal vier weken na aanmelding een intakegesprek moet plaatsvinden voor het aanvragen van een schuldregeling en/of budgetbeheer. In bijzondere omstandigheden mag deze termijn maximaal zes weken bedragen. Indien door onverwachte en/of onvoorziene omstandigheden deze termijnen overschreden worden treden partijen in overleg.
3. Controle op naleving van de kwaliteitseisen wordt in eerste aanleg uitgevoerd door de kwaliteitscommissie van de NVVK. Bij deze commissie kunnen zowel schuldeisers als schuldenaren een klacht indienen over de naleving van de kwaliteitseisen door de GKB.
4. Indien van toepassing zal de GKB een afschrift van het verslag van de kwaliteitscommissie aan de gemeente overleggen.

4. Financiering

1. De diensten en de daarbij behorende producten van de GKB zijn in de begroting kort beschreven. De aantallen en kosten zijn vastgelegd in de begroting. De begroting maakt onlosmakelijk deel uit van de jaarlijks op te stellen uitvoeringsovereenkomst.
2. De prijzen worden jaarlijks verhoogd met het samengesteld consumenten prijsindexcijfer over de maand mei van dat jaar. Eventueel andere noodzakelijke verhogingen worden ruim vooraf, doch in ieder geval drie maanden voor de verhoging, met de gemeente doorgesproken, steeds op initiatief van de GKB.
3. Indien en voor zover het afgesproken totale budget zoals vermeld in de uitvoeringsovereenkomst in enig jaar door het aantal aanvragen wordt of dreigt te worden overschreden treden partijen in overleg over de te nemen stappen.
4. Voor de uitvoering van de materiële en integrale schuldhulpverlening ontvangt de GKB van de gemeente een vergoeding, gekoppeld aan het aantal te leveren producten en gebaseerd op budgetfinanciering. Zie hiervoor de uitvoeringsovereenkomsten.

5. Van het totale budget als bedoeld in de uitvoeringsovereenkomst wordt 75% aangemerkt als garantiebudget. Ongeacht de werkelijk geleverde diensten wordt het garantiebudget aan de GKB uitbetaald.
6. De GKB verleent een volumekorting gebaseerd op het door de gemeente werkelijk netto bestede budget. Deze volumekorting is gebaseerd op een staffel, zoals hierna weergegeven:

<i>Omvang netto budget</i>	<i>Kortingspercentage</i>
€ 0 tot 25.000,-	2,5%
€ 25.000,- tot 90.000,-	5%
€ 90.000,- tot 160.000,-	7,5%
> € 160.000,-	10%

5. Procedure

1. Uiterlijk 1 september van enig jaar moet de GKB de onder artikel 3, tweede lid. bedoelde begroting indienen voor het komende kalenderjaar.
2. Uiterlijk 1 december van enig jaar stellen burgemeester en wethouders de GKB schriftelijk in kennis van de omvang van het beschikbare budget voor het komende kalenderjaar.

6. Rapportage en verantwoording

1. Op initiatief van de gemeente is er eens per kwartaal overleg tussen de GKB en de gemeente. In dit overleg komen met name beleidszaken aan de orde. In dit overleg zullen o.a. de voorwaarden worden geformuleerd voor het jaarverslag en zullen begrotingsvoorstellen worden gedaan. De GKB is verantwoordelijk voor het tijdig en correct opstellen hiervan. Tevens behoren het bespreken van de voortgang en kwaliteitsbewaking tot het onderwerp van dit overleg.
2. Ten behoeve van dit overleg informeert de GKB de gemeente per kwartaal schriftelijk over de werkelijk geleverde diensten in het voorafgaande kwartaal.
3. De GKB stuurt jaarlijks, voor 1 juli van het opvolgende kalenderjaar, een kwantitatief en kwalitatief jaarverslag aan de gemeente op.

7. Doelgroep

1. De doelgroep van integrale schudhulpverlening betreft alle meerderjarige natuurlijke personen ingeschreven in de GBA van de gemeente Stadskanaal.
2. Er moet sprake of dreiging zijn van een problematische schuldsituatie.

8. Werkingsduur overeenkomst

1. Deze overeenkomst gaat in op 01-07-2011 en geldt voor zes jaar en loopt derhalve op 30-06-2017 af.
2. Uiterlijk zes maanden voor het verstrijken van deze periode geeft één der partijen aan de overeenkomst niet te willen verlengen.
3. Zijn er geen berichten ontvangen zoals bedoeld in lid 2 van dit artikel dan wordt de overeenkomst stilzwijgend met een zelfde periode verlengd.

9. Wijziging overeenkomst

1. Partijen zijn gerechtigd om gedurende de werkingsduur van deze overeenkomst wijzigingen of aanvullingen op deze overeenkomst voor te stellen.
2. Wijzigingen van of aanvullingen op deze overeenkomst geschieden slechts met instemming van partijen en zijn slechts geldig voor zover en wanneer ze schriftelijk zijn vastgelegd.

10. Geschillen

1. In geval van een geschil over de uitvoering van deze overeenkomst of daarbij behorende nadere overeenkomsten stellen partijen het geschil in het kwartaaloverleg aan de orde. Van een geschil is sprake wanneer één van de partijen dit stelt.
2. Indien de geschilbespreking in het kwartaaloverleg niet tot overeenstemming leidt, leggen partijen het geschil voor aan een arbitragecommissie. Van de wens tot geschilbeslechting wordt schriftelijk mededeling gedaan.
3. De arbitragecommissie bestaat uit drie leden: één lid wordt aangewezen door de GKB en één lid wordt aangewezen door de gemeente. De twee leden wijzen gezamenlijk een onafhankelijke derde lid aan die tevens als voorzitter van de commissie optreedt.
4. Uitspraken van de arbitragecommissie zijn bindend.
5. De eventuele kosten inzake de beslechting op een manier zoals bedoeld in dit artikel worden door partijen gezamenlijk gedragen, ieder voor 50% van de totale kosten.

11. Toepasselijk recht

Op deze raamovereenkomst is Nederlands recht van toepassing. Alle geschillen welke tussen partijen mochten ontstaan, en welke niet via arbitrage kunnen worden beslecht, zullen worden voorgelegd aan de Rechtbank in Groningen, tenzij dwingende competentieregels aan deze keuze in de weg zouden staan.

12. Slotbepalingen

1. Geen van de partijen kan zonder overeenstemming met de andere partij enig recht en/of verplichting uit deze raamovereenkomst (of uit een daarbij behorende uitvoeringsovereenkomst) overdragen aan derden.
2. Bij niet tijdige en/of volledige nakoming door een der partijen van een of meer van de voorwaarden van deze raamovereenkomst (of een daarbij behorende uitvoeringsovereenkomst), is de andere partij bevoegd - na tijdige ingebrekestelling en verzoek tot nakoming - deze raamovereenkomst, nadat een voor enig jaar geldende uitvoeringsovereenkomst is verstreken, zonder gerechtelijke tussenkomst te ontbinden. Ontbinding dan wel alsnog nakoming laat onverlet dat de benadeelde partij alle uit de tekortkoming geleden schade(n), hoe ook genaamd, van de andere partij kan vorderen.
3. Het structureel niet nakomen of toepassen van het bedoelde artikel 4 eerste lid kan aanleiding zijn tot het eenzijdig ontbinden van deze overeenkomst door de gemeente.